

İSTİHDAMDA ARTIŞ İŞGÜCÜNDE AZALIŞ SONUCU İŞSİZLİKTE SERT DÜŞÜŞ

Seyfettin Gürsel*, Hamza Mutluay**, Mehmet Cem Şahin***

Yönetici Özeti

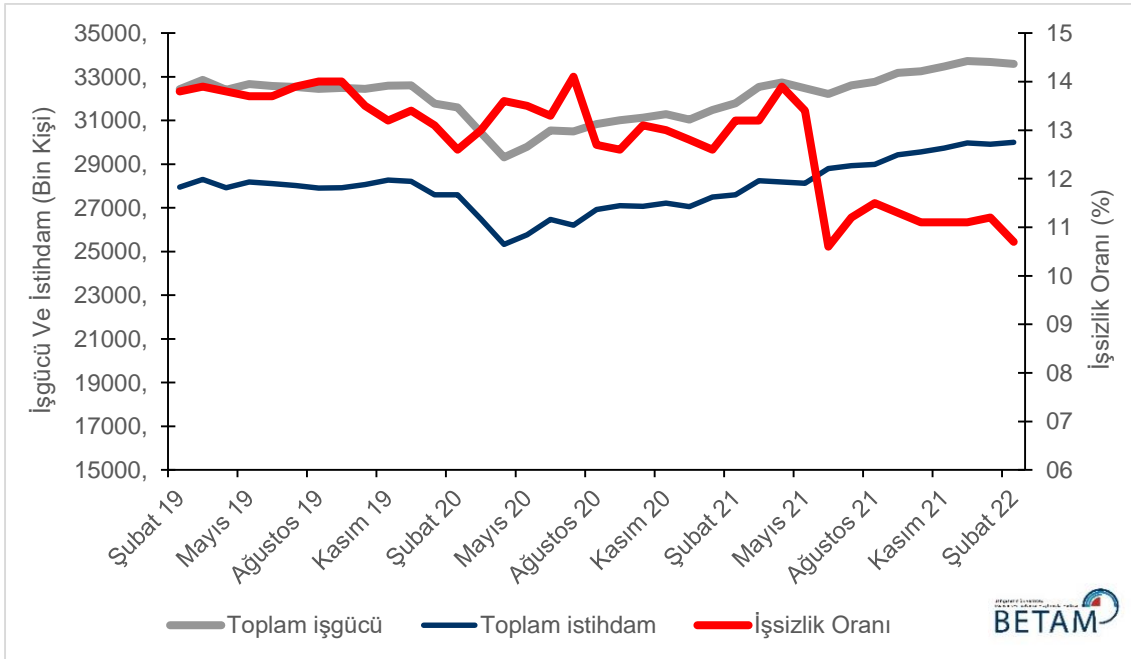
İstihdamda 90 binlik artışa ile birlikte işsiz sayısında 178 binlik azalış işgücünü 87 bin azaltmış, genel işsizlik oranı da Ocak'tan Şubat'a 0,5 yüzde puan azalarak yüzde 10,7 seviyesine gerilemiştir.

Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın işsizlik oranı Ocak'tan Şubat'a istihdamda görülen 26 binlik artışa karşılık işsizlikte 28 binlik azalmayla birlikte 0,3 yüzde puan azalarak yüzde 13,4'e gerilerken, erkek işsizlik oranı istihdam ve işsizlikte görülen 66 binlik artış ve 149 binlik azalış sonucu 0,6 yüzde puan azalarak yüzde 9,3'e gerilemiştir. Bu gelişmeler sonucunda işsizlik oranlarındaki toplumsal cinsiyet farkı yüzde 4,1'e yükselmiştir.

İstihdamda artış işsiz sayısında azalış

Mevsim etkilerinden arındırılmış aylık verilere göre istihdam edilenlerin sayısı Ocak'tan Şubat'a 90 bin artarak 30 milyon 6 bin kişi olarak kaydedilmiş, işsiz sayısı da 178 bin azalarak 3 milyon 579 bine, bunun sonucunda da işgücü 87 bin azalarak 33 milyon 585 bine gerilemiştir (Şekil 1, Tablo 1). Bu gelişmelerin sonucunda Şubat'ta işsizlik oranı 0,5 yüzde puan azalarak 10,7 seviyesine gerilemiştir.

Şekil 1 : Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü, istihdam ve işsizlik oranı

Kaynak: TÜİK, Betam

* Prof. Dr. Seyfettin Gürsel, Betam, Direktör, seyfettin.gursel@eas.bau.edu.tr

**Hamza Mutluay, Betam, Araştırma Görevlisi, hamza.mutluay@eas.bau.edu.tr

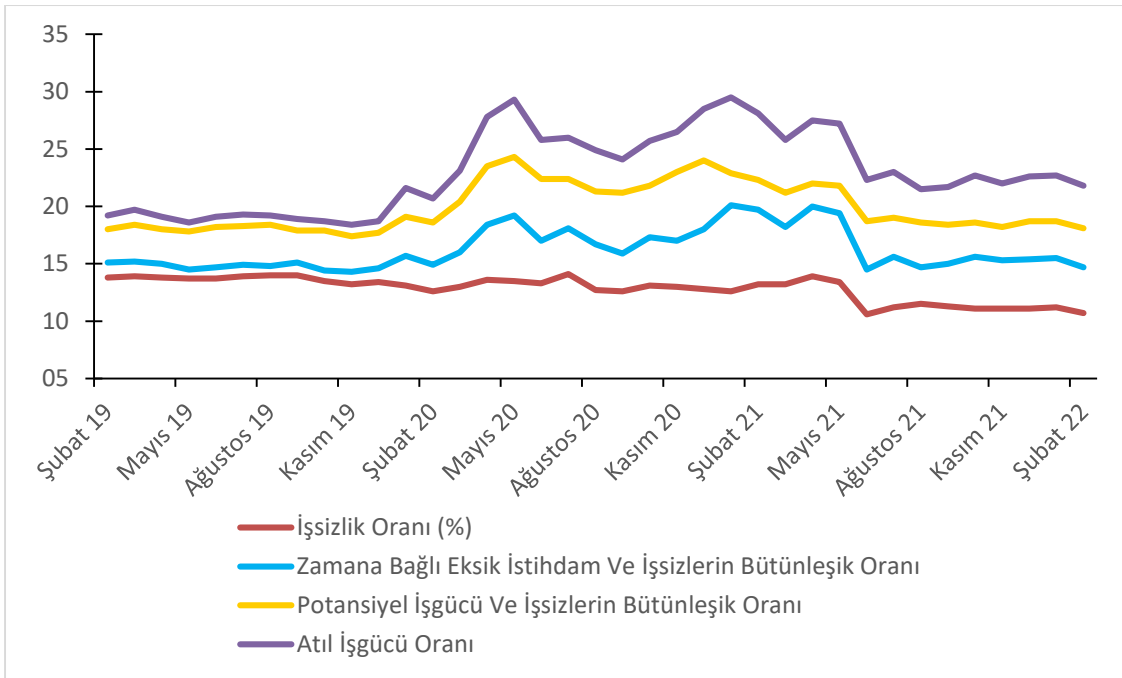
***Mehmet Cem Şahin, Betam, Araştırma Görevlisi, mehmetcem.sahin@eas.bau.edu.tr

Alternatif işsizlik oranlarındaki gelişmeler

TÜİK tarafından açıklanan alternatif işsizlik oranlarının nasıl hesaplandığı Kutu 1’de açıklanmaktadır. Alternatif işsizlik oranları, işgücü arzından yeterince faydalanılamayan çalışan (zamana bağlı eksik istihdam) ya da işgücü dışına çıkmış ama aslında çalışmak isteyen ve çalışmaya hazır kişileri (potansiyel işgücü) de içermektedir.

Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre “Genel işsizlik oranı” Ocak’tan Şubat’a 0,5 yüzde puan azalarak 10,7 seviyesine gerilerken “potansiyel işgücü ve işsizlerin bütünleşik oranı” 0,6 yüzde puanlık azalışla yüzde 18,1’e gerilemiştir. Potansiyel işgücü seviyesinde Aralık ayında 248 binlik artış kaydedildikten sonra, Ocak ve Şubat aylarında sırasıyla 14 ve 71 binlik azalış kaydedilmiştir. “Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı” ise Ocak’tan Şubat’a 0,8 yüzde puanlık azalışla yüzde 14,7’ye gerilemiştir. Son iki alternatif işsizlik oranının bileşiminden oluşan “Atıl işgücü oranı” ise yüzde 22,7’den yüzde 21,8’a 0,9 yüzde puan azalmıştır. (Şekil 2, Tablo 4).

Şekil 2 : Manşet işsizlik oranı ve Alternatif İşsizlik Oranları (%)

Kaynak: TÜİK, Betam

Sektörel istihdama yönelik gelişmeler

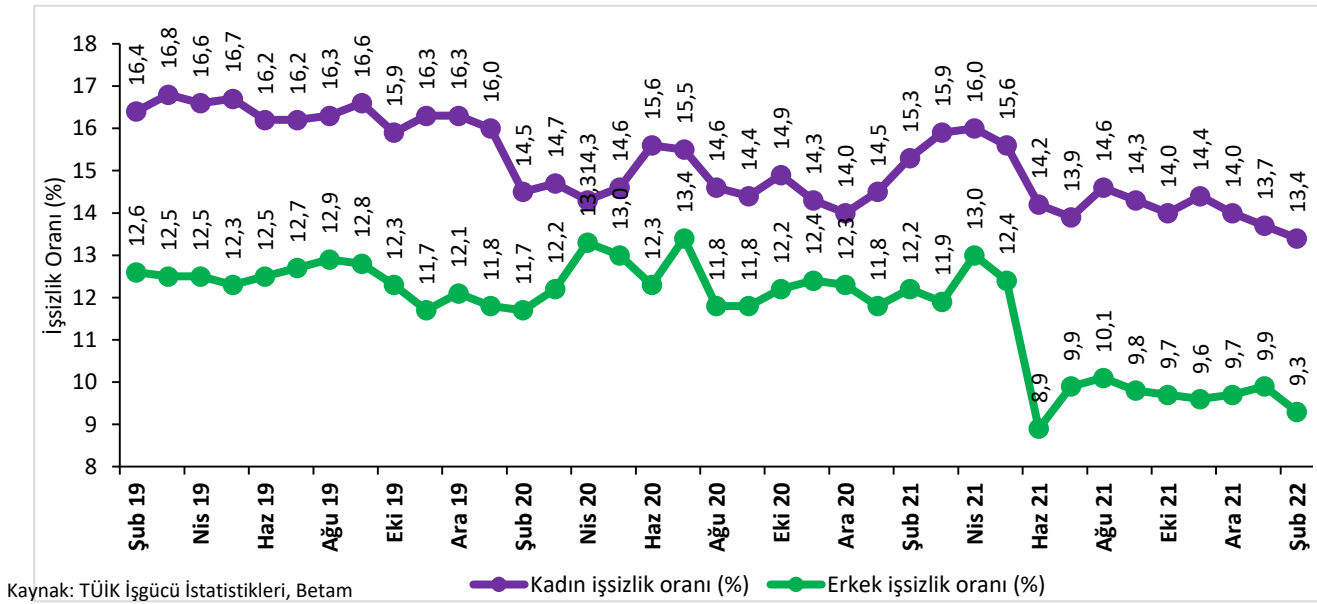
Bilindiği üzere TÜİK işgücü istatistiklerini Ocak 2021’den itibaren üç aylık ortalamalar yerine aylık olarak yayımlamaya başlamıştı. Ancak işgücü istatistiklerinin aylık yayımlanmaya başladığı tarihten bu yana sektör istihdamlarında üç aylık ortalamalara kıyasla ekonomik gidişattan tamamen kopuk aşırı artış ya da azalışların ortaya çıktığı görüldü. 2021 dördüncü çeyrek işgücü istatistiklerinin yayımlandığı 15 Şubat’ta TÜİK HİA istatistikleri ile ilgili bir duyuru yaparak bundan böyle sektör istihdam rakamlarının aylık olarak yayımlanmayacağını açıkladı. Nitekim 10 Martta yayımlanan Ocak işgücü istatistiklerinde sektör istihdamlarına yer verilmemiştir. Bundan böyle Betam da sektör istihdamlarındaki gelişmelere çeyreklik işgücü piyasa görünümü notlarında yer verecektir.

Kadın ve Erkek işsizliğinde azalma

Şekil 3’te mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek işsizlik oranları verilmektedir. Kadın istihdamında son beş aydaki 534 binlik artışa ek olarak Şubat ayında da 26 binlik artış kaydedilmiştir. İşsiz sayısında ise bir önceki aya kıyasla

28 bin azalış gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler ışığında kadın işsizlik oranı 0,3 yüzde puanlık azalışla yüzde 13,4'e gerilemiştir. Şubat'ta erkek istihdamı 66 bin artarken işsiz sayısı da 149 bin kişi azalmış, erkek işsizlik oranı yüzde 9,9'dan yüzde 9,3'e gerilemiştir (Tablo 3).

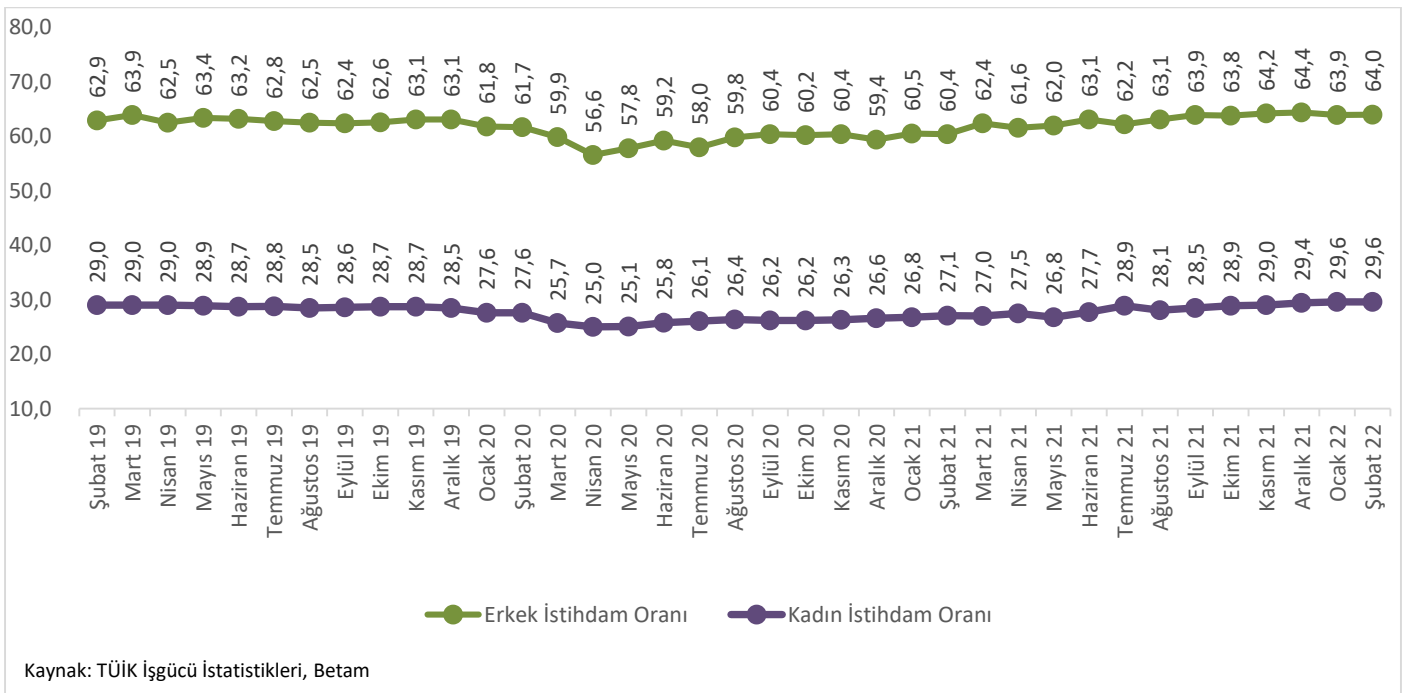
Şekil 3 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek işsizlik oranları (%)

Kaynak: TÜİK İlgücü İstatistikleri, Betam

Kadın istihdam oranı bir önceki aya kıyasla değişmeyerek yüzde 29,6 seviyesinde gerçekleşmiştir. Kadın istihdam oranı pandemi öncesi seviyesinin (Ocak 2020 %27,6) 2,0 yüzde puan üzerindedir. 2018 resesyonu ve pandemi krizinin etkilerinin geçmesiyle de Aralık 2017 pik seviyesine (yüzde 29,8) yaklaşmıştır. Erkek istihdam oranı ise 0,1 yüzde puanlık artışla yüzde 64,0 seviyesine yükselmiştir.

Şekil 6 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek istihdam oranları (%)

Kaynak: TÜİK İlgücü İstatistikleri, Betam

Tablo 1 : Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü göstergeleri (bin kişi) *

	İşgücü	İstihdam	İşsizlik	İşsizlik Oranı	Aylık Değişimler		
					İşgücü	İstihdam	İşsizlik
Şubat 19	32,431	27,945	4,487	13.8%			
Mart 19	32,860	28,302	4,559	13.9%	429	357	72
Nisan 19	32,408	27,920	4,488	13.8%	-452	-382	-71
Mayıs 19	32,672	28,189	4,484	13.7%	264	269	-4
Haziran 19	32,575	28,108	4,468	13.7%	-97	-81	-16
Temmuz 19	32,536	28,022	4,514	13.9%	-39	-86	46
Ağustos 19	32,440	27,900	4,540	14.0%	-96	-122	26
Eylül 19	32,490	27,925	4,565	14.1%	50	25	25
Ekim 19	32,443	28,071	4,372	13.5%	-47	146	-193
Kasım 19	32,594	28,277	4,317	13.2%	151	206	-55
Aralık 19	32,601	28,219	4,383	13.4%	7	-58	66
Ocak 20	31,768	27,593	4,175	13.1%	-833	-626	-208
Şubat 20	31,591	27,605	3,985	12.6%	-177	12	-190
Mart 20	30,433	26,489	3,944	13.0%	-1,158	-1,116	-41
Nisan 20	29,316	25,329	3,987	13.6%	-1,117	-1,160	43
Mayıs 20	29,791	25,766	4,025	13.5%	475	437	38
Haziran 20	30,541	26,477	4,064	13.3%	750	711	39
Temmuz 20	30,497	26,200	4,297	14.1%	-44	-277	233
Ağustos 20	30,840	26,922	3,918	12.7%	343	722	-379
Eylül 20	31,014	27,100	3,914	12.6%	174	178	-4
Ekim 20	31,133	27,067	4,067	13.1%	119	-33	153
Kasım 20	31,286	27,218	4,068	13.0%	153	151	1
Aralık 20	31,042	27,055	3,987	12.8%	-244	-163	-81
Ocak 21	31,473	27,494	3,979	12.6%	431	439	-8
Şubat 21	31,794	27,591	4,202	13.2%	321	97	223
Mart 21	32,532	28,246	4,287	13.2%	738	655	85
Nisan 21	32,746	28,178	4,567	13.9%	214	-68	280
Mayıs 21	32,472	28,127	4,345	13.4%	-274	-51	-222
Haziran 21	32,206	28,793	3,412	10.6%	-266	666	-933
Temmuz 21	32,606	28,938	3,668	11.2%	400	145	256
Ağustos 21	32,772	28,991	3,780	11.5%	166	53	112
Eylül 21	33,175	29,424	3,751	11.3%	403	433	-29
Ekim 21	33,252	29,568	3,684	11.1%	77	144	-67
Kasım 21	33,471	29,743	3,728	11.1%	219	175	44
Aralık 21	33,728	29,972	3,756	11.1%	257	229	28
Ocak 22	33,672	29,916	3,757	11.2%	-56	-56	1
Şubat 22	33,585	30,006	3,579	10.7%	-87	90	-178

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 2 : İşsizlik Ve Alternatif İşsizlik Oranları (%) Ve Seviyeleri (Bin) *

	İşsizlik Oranı (%)	İşsiz Sayısı (Bin)	Zamana Bağlı Eksik İstihdam Ve İşsizlerin Bütünleşik Oranı (%)	Zamana Bağlı Eksik İstihdam Seviyesi (bin)	Potansiyel İşgücü Ve İşsizlerin Bütünleşik Oranı (%)	Potansiyel İşgücü (bin)	Atıl İşgücü Oranı (%)	Toplam
Kasım 18	12.2	3942	13.4	389	16.5	1666	17.6	5998
Aralık 18	12.7	4129	13.9	375	17.1	1703	18.2	6207
Ocak 19	13.6	4358	14.7	365	18.6	1988	19.7	6711
Şubat 19	13.8	4487	15.1	410	18.0	1647	19.2	6544
Mart 19	13.9	4559	15.2	436	18.4	1823	19.7	6817
Nisan 19	13.8	4488	15.0	373	18.0	1641	19.1	6502
Mayıs 19	13.7	4484	14.5	253	17.8	1620	18.6	6357
Haziran 19	13.7	4468	14.7	321	18.2	1786	19.1	6574
Temmuz 19	13.9	4514	14.9	334	18.3	1763	19.3	6611
Ağustos 19	14.0	4540	14.8	261	18.4	1751	19.2	6552
Eylül 19	14.0	4565	15.1	341	17.9	1523	18.9	6429
Ekim 19	13.5	4372	14.4	300	17.9	1748	18.7	6420
Kasım 19	13.2	4317	14.3	344	17.4	1640	18.4	6301
Aralık 19	13.4	4383	14.6	377	17.7	1686	18.7	6446
Ocak 20	13.1	4175	15.7	813	19.1	2340	21.6	7327
Şubat 20	12.6	3985	14.9	722	18.6	2323	20.7	7030
Mart 20	13.0	3944	16.0	925	20.4	2845	23.1	7714
Nisan 20	13.6	3987	18.4	1407	23.5	3794	27.8	9188
Mayıs 20	13.5	4025	19.2	1695	24.3	4246	29.3	9966
Haziran 20	13.3	4064	17.0	1128	22.4	3579	25.8	8771
Temmuz 20	14.1	4297	18.1	1223	22.4	3266	26.0	8786
Ağustos 20	12.7	3918	16.7	1232	21.3	3368	24.9	8519
Eylül 20	12.6	3914	15.9	1017	21.2	3377	24.1	8308
Ekim 20	13.1	4067	17.3	1319	21.8	3478	25.7	8864
Kasım 20	13.0	4068	17.0	1251	23.0	4062	26.5	9381
Aralık 20	12.8	3987	18.0	1601	24.0	4557	28.5	10144
Ocak 21	12.6	3979	20.1	2347	22.9	4187	29.5	10513
Şubat 21	13.2	4202	19.7	2061	22.3	3717	28.1	9980
Mart 21	13.2	4287	18.2	1634	21.2	3312	25.8	9233
Nisan 21	13.9	4567	20.0	1982	22.0	3381	27.5	9930
Mayıs 21	13.4	4345	19.4	1955	21.8	3496	27.2	9796
Haziran 21	10.6	3412	14.5	1258	18.7	3211	22.3	7881
Temmuz 21	11.2	3668	15.6	1419	19.0	3120	23.0	8206
Ağustos 21	11.5	3780	14.7	1037	18.6	2845	21.5	7662
Eylül 21	11.3	3751	15.0	1225	18.4	2884	21.7	7860
Ekim 21	11.1	3684	15.6	1503	18.6	3072	22.7	8260
Kasım 21	11.1	3728	15.3	1393	18.2	2890	22.0	8011
Aralık 21	11.1	3756	15.4	1438	18.7	3138	22.6	8332
Ocak 22	11.2	3757	15.5	1462	18.7	3124	22.7	8343
Şubat 22	10.7	3579	14.7	1358	18.1	3052	21.8	7989

Tablo 3 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek genel işgücü göstergeleri (bin)

	Toplam İşgücü, Kadın	Toplam İstihdam, Kadın	Toplam İşsiz, Kadın	Toplam İşgücü, Erkek	Toplam İstihdam, Erkek	Toplam İşsiz, Erkek	Kadın İşgücü / 15+	Kadın İstihdam / 15+	Erkek İşgücü / 15+	Erkek İstihdam / 15+
Şubat 19	10,706	8,950	1,756	21,725	18,995	2,730	34.6	29.0	72.0	62.9
Mart 19	10,786	8,979	1,807	22,074	19,322	2,752	34.9	29.0	73.0	63.9
Nisan 19	10,785	8,994	1,791	21,623	18,926	2,696	34.8	29.0	71.4	62.5
Mayıs 19	10,751	8,958	1,792	21,922	19,230	2,691	34.6	28.9	72.3	63.4
Haziran 19	10,648	8,918	1,730	21,927	19,189	2,738	34.3	28.7	72.2	63.2
Temmuz 19	10,678	8,946	1,732	21,858	19,076	2,782	34.3	28.8	71.9	62.8
Ağustos 19	10,609	8,875	1,734	21,831	19,026	2,806	34.0	28.5	71.7	62.5
Eylül 19	10,687	8,918	1,769	21,803	19,007	2,796	34.3	28.6	71.5	62.4
Ekim 19	10,675	8,981	1,694	21,769	19,090	2,679	34.2	28.7	71.3	62.6
Kasım 19	10,737	8,987	1,750	21,857	19,290	2,567	34.3	28.7	71.5	63.1
Aralık 19	10,651	8,918	1,733	21,950	19,301	2,649	34.0	28.5	71.8	63.1
Ocak 20	10,320	8,671	1,650	21,447	18,922	2,525	32.9	27.6	70.0	61.8
Şubat 20	10,149	8,677	1,472	21,442	18,928	2,514	32.3	27.6	69.8	61.7
Mart 20	9,472	8,077	1,395	20,961	18,412	2,549	30.1	25.7	68.2	59.9
Nisan 20	9,212	7,890	1,322	20,104	17,439	2,665	29.2	25.0	65.2	56.6
Mayıs 20	9,281	7,928	1,353	20,510	17,838	2,672	29.4	25.1	66.4	57.8
Haziran 20	9,667	8,160	1,506	20,874	18,317	2,557	30.6	25.8	67.5	59.2
Temmuz 20	9,758	8,244	1,515	20,738	17,956	2,782	30.8	26.1	66.9	58.0
Ağustos 20	9,791	8,358	1,432	21,049	18,564	2,485	30.9	26.4	67.8	59.8
Eylül 20	9,732	8,329	1,403	21,282	18,771	2,511	30.7	26.2	68.4	60.4
Ekim 20	9,778	8,321	1,457	21,355	18,745	2,610	30.8	26.2	68.5	60.2
Kasım 20	9,771	8,376	1,395	21,516	18,842	2,674	30.7	26.3	68.9	60.4
Aralık 20	9,851	8,468	1,383	21,192	18,587	2,605	30.9	26.6	67.8	59.4
Ocak 21	9,992	8,548	1,444	21,481	18,946	2,535	31.3	26.8	68.6	60.5
Şubat 21	10,213	8,650	1,563	21,580	18,941	2,640	32.0	27.1	68.8	60.4
Mart 21	10,279	8,645	1,634	22,253	19,601	2,653	32.1	27.0	70.9	62.4
Nisan 21	10,483	8,802	1,681	22,263	19,376	2,887	32.7	27.5	70.8	61.6
Mayıs 21	10,207	8,617	1,589	22,265	19,509	2,756	31.8	26.8	70.7	62.0
Haziran 21	10,372	8,904	1,468	21,833	19,889	1,944	32.3	27.7	69.3	63.1
Temmuz 21	10,820	9,317	1,503	21,787	19,622	2,165	33.6	28.9	69.1	62.2
Ağustos 21	10,621	9,069	1,552	22,151	19,922	2,228	32.9	28.1	70.1	63.1
Eylül 21	10,761	9,217	1,544	22,414	20,207	2,207	33.3	28.5	70.9	63.9
Ekim 21	10,865	9,348	1,517	22,386	20,220	2,166	33.6	28.9	70.7	63.8
Kasım 21	10,976	9,400	1,576	22,494	20,343	2,151	33.9	29.0	70.9	64.2
Aralık 21	11,087	9,537	1,550	22,641	20,435	2,206	34.2	29.4	71.3	64.4
Ocak 22	11,125	9,603	1,521	22,548	20,312	2,235	34.3	29.6	70.9	63.9
Şubat 22	11,122	9,629	1,493	22,464	20,378	2,086	34.2	29.6	70.6	64.0

Kutu 1: Alternatif İşsizlik Oranları İle İlgili Tanımlar¹

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde fiili olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Potansiyel işgücü: Referans haftasında ne istihdamda ne de işsiz olan çalışma çağındaki kişilerden; iş arayan fakat kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olmayanlarla, iş aramadığı halde çalışma isteği olan ve kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olan kişilerdir.

İşsiz: Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde aktif iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm kişiler işsiz nüfusa dahildir.

1) İşsizlik Oranı = $[\text{İşsiz}/\text{İşgücü}] * 100$

2) Zamana bağlı eksik istihdam ile işsizliğin bütünleşik oranı =

$$[(\text{Zamana bağlı eksik istihdamdaki kişiler} + \text{İşsizler}) / \text{İşgücü}] * 100$$

3) İşsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı =

$$[(\text{İşsiz} + \text{Potansiyel İşgücü}) / (\text{İşgücü} + \text{Potansiyel İşgücü})] * 100$$

4) Atıl İşgücü Oranı =

$$[(\text{Zamana Bağlı Eksik İstihdam} + \text{İşsiz} + \text{Potansiyel İşgücü}) / (\text{İşgücü} + \text{Potansiyel İşgücü})] * 100$$

¹ Tanımlar ile ilgili daha detaylı bilgiler şu adresin *Metaveri* kısmında mevcuttur:
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İsgucu-Istatistikleri-Ocak-2021-37486&dil=1>